СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 102. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 7-го травня 1942. No. 102. Jersey City, N. J., Thursday, May 7, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Геройські Оборонці Корегідору Добувають Останніх Зусиль, щоб Вдержатись

ВАШИНГТОН. — Воєнний комунікат подає сумну вістку, що виходить на таке, що американські борці, що обороняють Корегідор перед японським наїздником, не зможуть уже довго вдержати. Японським частинам уже вдалось вдертись на острів, що є безнастанно обстрілюваний з тяжких японських гармат, як теж рівночасно й бомбардований з повітря. Найгірше те, що не можна ніяк прийти Корегідорови з допомогою принаймні в зброї, а йому бракує амуніції. Виходить, що не тільки, що нема вже поживи, але й нема чим боротись. Супроти цього не диво, що в урядових колах не мають надії, щоб можна було ще довго продовжати оборону Корегідору, бо це вже є понад людські сили. Значить, що таки мусить наступити те, що є неминуче. Та не зважаючи на те, що станеться, дотеперішня геройська постава американських борців на Филипинах, а зокрема на Кореґідорі, є така, що нині стає взором для кожного американського вояка й офіцира, що вступає у воєнну службу, чи вже в ній є.

УДЕКОРОВАНО ЗА ГЕРОЙСЬКУ ОБОРОНУ

ПЕРЛ ГАРБОР. — Адмірал Честер В. Німіц відвідав недавно Мідвей Айлендс, щоб особисто відзначити летунів і маринарів, що так по геройськи боронили цих островів. А оборона зачалась ще 7. грудня 1941. Від того часу були ріжні японські налети і атаки, та Мідвей є ще й досі в американських руках.

ВІДЗНАЧЕНО ЦІЛІ ФОРМАЦІЇ, А НЕ ОДИНИЦІ

ВАШИНГТОН. — Видано оповістки про геройську боротьбу американських військових формацій (Юнітс) на Филипинах. Описано, чого й де вони доконали, та в який спосіб. Але при тому не вичислювано поодиноких вояків чи офіцирів, а дано признання за геройство цілим боєвим частинам. Є це свого роду новість в історії американської армії. З тих оповісток видно, що американсько-филипинські вояки доконали таких вчинків, що їх можна назвати сміло небувалими.

Совєтська Армія Ударяє в Німців

МОСКВА. — Совєтська армія під командою маршала Тимошенка продовжає сильні атаки на німецькі укріплені позиції біля Курська, Харкова і Таганрога. Завданням тих атаків є завдати німцям якнайбільше втрат і вичерпати їх з їхніх резервів, при помочі яких вони готовляться до весняної офензиви.

БРИТІЙСЬКІ ПОВІТРЯНІ НАЛЕТИ НА ЕВРОПУ

ЛОНДОН. — Британська повітряна фльота знов виконала цілий ряд налетів на ріжні німецькі бази в Европі. Найсильніші удари вона звернула на місто Штутгарт, де містяться великі воєнні фабрики, та на фабрики Шкода в Чехословаччині. Бомбовики залітали також до польського порту Гдиня, в якім знаходяться в направі деякі боєві кораблі.

ЯПОНЦІ ВСТУПИЛИ В КИТАЙСЬКУ ЗЕМЛЮ З БОКУ БУРМИ

ЛОНДОН. — Японська армія, посуваючись здовж відомого Бурмського шляху, увійшла в китайську провінцію Юнан та заатакувала безпосередньо Китай з полудня. Але чимало китайського і британського війська ще залишилось на бурмській землі і вони далі ставлять японцям опір.

УШКОДЖЕННЯ „ТІРПІЦА"

СТОКГОЛЬМ. — Один шведський моряк, що був в Трондгаймі, Норвеґія, повернув до дому і розказав, що найбільший німецький корабель „Тірпіц" був влучений великою британською бомбою і є тяжко ушкоджений. Це є причиною, що він не знаходиться в боротьбі, але від довшого часу сидить в порті. Ту бомбу він дістав ще в порті в Кіль. Німці хоронять його як можуть, але британські літаки, хоч з великої висоти, влучають дуже добре. Згаданий моряк, подаючи свої враження в шведських газетах, теж говорить, що серед німецького цивільного населення наступила велика зміна в моралі.

КИТАЙСЬКІ ПОВСТАНЦІ НАПАДАЮТЬ НА ЯПОНЦІВ

ЧУНКІНҐ. — На запіллю японської армії вдерлися реґулярні китайські відділи і там розсипались. Опісля вони потворили з цивільного населення великі повстанчі загони і разом з ними заатакували 15 китайських міст, що знаходяться в японських руках.

АМЕРИКАНСЬКІ ГАРМАТИ НА РОСІЙСЬКОМУ ФРОНТІ. — Світлина, переслана з Росії, з підписом, що це американського виробу трок тягне цю гармату по болотнистій дорозі десь на південно-західному фронті. Американські висилки воєнних причандалів до Росії зростають з кожним днем.

АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ ГОТОВІ ДОПОМАГАТИ БРИТІЙЦЯМ У МАДАҐАСКАРІ

ВАШИНҐТОН. — Ніякі протести французького уряду в Віші не змінять відношення американського уряду до справи заняття Мадаґаскару британцями. Буде так, як заявив президент Рузвелт, що кожний воєнний акт французів, звернений проти Британії чи Злучених Держав, буде вважатись воєнним актом проти Обєднаних Держав. Таке потвердив Гол, секретар стейту. Він теж заявив журналістам, що американські кораблі готові до кожної акції, якої вимагатиме потреба допомоги британцям на Мадаґаскарі. У звязку з тим подають, що недалеко Мадаґаскару має уже бути кілька американських кораблів.

КИТАЙ ПЕВНИЙ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ.

ВАШИНҐТОН. — Т. В. Сунґ, міністер заграничних справ китайського уряду в Чунґкінґ, заявив, що події в Бурмі відтяли довіз американської воєнної допомоги армії Чянґ-Кай-шека через Бурменський Шлях. Це є великий удар, казав Сунґ, але це передбачував президент Рузвелт у своїй останній промові через радіо, коли запевнив Китай, що щоб не сталося, він таки далі діставатиме допомогу, а спосіб на те знайдеться.

ВІДНОСИНИ, ЩО РЕҐУЛЮЮТЬСЯ З ДНЯ НА ДЕНЬ.

ВАШИНҐТОН. — Дипльоматичні відносини між вашинґтонським урядом і Віші становлять свого роду унікат. Сам секретар стейту каже, що не можна передбачити, що може статись завтра. Вони реґулюються подіями, а ті з дня на день міняються.

ТВЕРДЕ СЛОВО, ЗВЕРНЕНЕ В СТОРОНУ РОБІТНИЦТВА.

СКРЕНТОН. — Робітництво в Америці зуміло дати доказ розуму і патріотизму, коли в часі війни припинило боротьбу між двома найбільшими організаціями, себто між Американською Федерацією Праці й Конґресом Промислових Орґанізацій. Але воно ще мусить перевести в себе „чистку", позбутись рекетирів-провідників і бути поблажливим супроти голосів критики. Таким способом воно здобуде собі в загалу ще більшу симпатію, а такої буде потребувати, коли по війні зачнеться в конґресі акція, щоб позбавити робітництво тих успіхів, які воно здобуло в останніх часах.

Таке заявив ґенеральний прокуратор Бидл в письмі до конвенції Пенсилвенійської Федерації Праці.

ЗАПОВІДАЄ БРАК РОБІТНИКІВ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Річард Франкестін, окружний лідер Конґресу Промислових Орґанізацій, заповідає, що вже в вересні дасться відчути небувалий в американській історії брак робітників. Наслідком цього уряд буде змушений „заморозити" кожного робітника при тій праці, при якій він тепер є. Це буде свого роду реґіментація, але іншого виходу нема, каже Франкестін. Та щоб це перевести, треба буде спершу урегулювати заробітні платні. Інакше тяжко буде привязати реміснику до певної праці, коли він знатиме, що може заробити далеко більше при іншім занятті.

ЖУРНАЛ КАҐЛИНА ПЕРЕСТАВ ВИХОДИТИ.

ВАШИНҐТОН. — Не відбулося переслухання о. Каґлина і видавців журналу „Сошел Джостис", заряджене почтовим департаментом, бо видавці й о. Каґлин надіслали письмо, в якому заявили, що припинили видавання журналу. Та на тому справа не скінчиться, бо Ґренд Джюрі таки буде їх переслухувати в Вашинґтоні. Є закиди, що цей маґазин допустився злочину бунту. Якщо Ґренд Джюрі визналоб по переслуханню, що ці закиди оправдані, то справа опинилаcяб у суді. Тоді булаб правильна судова розправа.

ПРОДАВАВ НАЦІСТІВСЬКІ БОНДИ.

ПІТСБУРҐ. — Ґренд Джюрі обвинувачує Вилиема Йогана Адамса, 42-літнього німця, за те, що виманчував під загрозою гроші від німецьких іміґрантів в Америці, щоб їх потім інвестувати в німецькі бонди. Детективи, що слідили за обвинуваченим, кажуть, що він мав відгрожуватись іміґрантам, що коли його не послухають, то на тому потерплять їхні родини в Німеччині. Таким способом мав він сколєктувати $30,000.

СКІЛЬКИ ВИДАНО НА ВІЙНУ?

ВАШИНҐТОН. — Урядово подають, що до дня 30. квітня воєнні видатки виносили $26,354,000,000. Видано їх з суми, що призначена на ту ціль, а яка виносить $156,416,000,000. З того, що досі видано, армія зужила понад 12 білїонів, а маринарка понад 7.

ЛЯВАЛЬ І ДАРЛЯН ОБУРЕНІ ЗАХОПЛЕННЯМ МАДАҐАСКАРУ

ВІШІ. — Премієр Ляваль і командант французької фльоти, адмірал Дарлян, висказали своє велике обурення на адресу Британії, за те, що вона своїми військами захопила остров Мадаґаскар. Ляваль кричав, що це „аґресія" і що французькі сили будуть всіми силами опиратись британським військам. Подібне говорив адмірал Дарлян, який при тій наґоді виразовував всі „кривди", які Британія заподіяла Франції. Він говорив про напад британської фльоти на французьку фльоту, про напад на Сирію, Дакар, як теж про бомбардування французької території британськими літаками. Не згадував Дарлян лише про причини тих „нападів". Ляваль висказував теж своє незадоволення на адресу Америки і відповідальність за ту „аґресію" звалював на президента Рузвелта. Але водночас Ляваль заявляв, що не зробить жадного кроку до формального зірвання дипльоматичних зносин з Америкою. Не забув Ляваль згадати і про традиційну американсько-французьку дружбу. Але водночас підкреслив свій погляд, що Франція таки буде кооперувати з „новим ладом" в Европі.

БРИТІЙСЬКІ СИЛИ НА МАДАҐАСКАРІ.

ЛОНДОН. — Британські війська, атакуючи з моря і повітря французьку залогу на Мадаґаскарі, посуваються чимраз ближче до морської бази біля Дієґо Суарез. Вони теж заатакували всі інші важні стратеґічні точки на острові, що величиною рівний стейтови Тексас в Америці. Французи ставлять деякий опір. Французька залога виносить біля сім тисяч вояків, а британські сили біля 20,000. Крім того британці мають велику перевагу в морських кораблях і літаках. Британські кола заявляють, що підготова до захоплення Мадаґаскару велась від довшого часу, але була вдержувана в цілковитій тайні.

ВІДГОМІН В ЕВРОПІ.

БЕРН. — Европейські кола з великим зацікавленням слідкують за тим, що діється на індійськім океані, зокрема за захопленням Мадаґаскару. Вони це пояснюють так, що Америка підддержала морально Британію в тім її підприємстві. Вслід за тим в Европі чимраз більше поширюється погляд, що світова війна вступила тепер в „американську фазу", не лише під оглядом поспіху, але й під оглядом американських впливів. На Держави Осі це має пригноблюючий вплив. Німецькі і італійські газети покищо виявляють повздержливість в справі Мадаґаскару, не знаючи як її насвітлювати.

ЗВЕРТАЮТЬ УВАГУ НА ВИРІБ ЛІТАКІВ.

БЕРН. — Німецькі власти знов почали на перше місце висувати виріб своїх літаків. Літакам вони знов починають приписувати першорядну ролю і стараються в той спосіб піднести їх продукцію. Бо продукція німецьких літаків в останніх часах впала. Найвищий щабель вона осягнула в червні в минулім році, коли то німецькі фабрики видали 3,300 літаків. Тепер вони видають місячно по 2,700—2,800. Італія видає по 700 місячно. Німці обраховують, що Америка нині продукує по 3,300 місячно, Британія по 2,400, а Совети по 2,600—2,900. Зате німецькі резерви є вищі від Обєднаних Держав.

ЧУТКИ ПРО ТЕРТЯ МІЖ ГІТЛЕРОМ І ЙОГО ҐЕНЕРАЛАМИ.

ЛОНДОН. — З достовірних джерел подають, що між Гітлером і його ґенералами таки існує тертя і розбіжність думки. Ґенерали, такі як Бравхіч, фон Бок, Гальдер, Рундштет і інші, свої мілітарні потягнення обчисляють на основі свойого фахового досвіду. Гітлер їх „обчисляє" на основі своєї задушевної інтуїції. Але та інтуїція вже раз добре загрозила німецькій армії, а саме, минулого року, коли то Бравхіч зо своїми ґенералами радив далеко скорше окопуватись в Советах, Гітлер велів далі наступати і таки брати Москву. Це малощо не закінчилось розгромом для німців. Тепер ґенерали заявили Гітлерови, що коли щераз його інтуїція заведе, то вони усунуть його і цілу націстичну партію, а заведуть свойого роду мілітарну диктатуру. Кажуть, що Гітлер мовчки приняв цю погрозу, а погодився з нею.

ДЕБАТИ В ПАЛАТІ ЛОРДІВ.

ЛОНДОН. — В британській палаті лордів відбулась обширна дискусія над способом ведення війни. Деякі лорди висказували думку, що треба конче запровадити одну команду для всіх галузей збройних сил, себто для фльоти, летунства і сухопутних військ. Інші відповідали, що частинно така одна команда вже запроваджена. Також деякі лорди критикували виріб зброї. Біля штабу британської армії, говорили вони, нема відповідної ради технічних знавців, які поспішно впроваджувалиб зміни й улишення в зброї. Британські повзи, говорили вони, у свій час дістали двоцалеві гармати, хоч німці давніше мали шестицалеві.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

На Передодні Весняної Офензиви

Малощо не з усіх країв Европи приходять останніми днями вісти з підзначною спільною ціхою. На основі цих вісток дістається враження, що по Европі йде хвиля німецьких репресій і терору.

Найдокладніші вісти того роду приходять з країв, що найближчі до Анґлії. У Франції німецький уряд розстрілює закладників за найменший прояв спротиву, за найдрібніший напад на хочби найнижчого вояка німецької окупаційної армії. За кожну німецьку жертву розстрілюють десятками, видно, думаючи застрашити обурених самою жорстокістю розправи. Ці розстріли замітні тим, що тоді, як німці прикладають дула до грудей закладників, у той самий час вони простягають руку союзника до нового французького ніби-уряду.

Неменше повна жменя донесень приходить з Голяндії. Там розстрільні відділи працюють з німецькою справністю й жорстокістю. Розстрілюють просто за приналежність до ворога, при чому, очевидно, під ворогом розуміється не німецьких окупантів, а анґлійців й американців, що хочуть звільнити голяндців від чужої окупації.

По раз перший теж почали німці вживати методу масових вбивств при помочі розстрілів проти норвежців, у цей спосіб мимоходом зазначуючи, що в своїй масі норвежці зовсім не йдуть з квізлінґами.

З донесень з тих країв, найближчих до атлянтійського побережа, можемо догадуватися, що діється дальше в глибині Европи, ближче німецького центру, а ще більше в тих краях, що ближчі другого, в даний мент головного воєнного фронту. Що діється в Польщі, це вже стара історія. Останніми часами до неї додано як нові прояви допомогу польського населення для дезертирів з німецької армії.

„Старою історією" треба теж назвати скріплення кампанії проти сербських партизанів. Новим причинком до неї може хіба являтися донесення, ще належно не потверджене, про допомогу, яку тій сербській партизанці хочуть давати румунські партизани, збунтовані проти німецької армії й її румунських прислужників.

Чому приписати цю нову хвилю репресій та нову хвилю протинімецьких виступів? Котрий з тих фактів є причиною, а котрий наслідком? Чи може оба прояви випливають зо спільного жерела й взаїмно один одного скріпляють? Іншими словами, чи не розбуджує весна обі воюючі сторони до нових зусиль? Чи не відкриває вона проспекти для нових кампаній Німеччині та загріває поневолених до нових надій на своє визволення?

Якби не було, весна стала в Европі сиґналом до нового розбудження активности до напруження наново всіх сил для перемоги. Треба й нам в Америці, що будьщобудь далека від полоси безпосередних наслідків війни, напружити всі сили для допомоги нашій стороні.

Випередили Японію

Нема найменшого сумніву, що одним з найближчих японських нападів булоб заняття острова Мадаґаскару. Не робить ніякої ріжниці, як це булоб сталося. Певне тільки те, що це булоб неминучим, якби британці японців не випередили і не заняли цього острова, так важного для Обєднаних Держав з ріжних оглядів. Японія булаб намагалась заняти Мадаґаскар у подібний спосіб, як це сталося з французьким Індо-Китаєм. Значить, що був би це „дипльоматичний" натиск, роблений при допомозі Німеччини. А якби французький уряд у Віші хотів виявити справжній опір, то цілком певно Мадаґаскар був би занятий японцями проти волі Віші. Ось так виглядає воєнна дійсність. Сталося неминуче.

Заняття Анґлією Мадаґаскару має для Обєднаних Держав, зокрема для Анґлії й Злучених Держав, величезне значіння, без огляду на те, що зробить у тому випадку уряд у Віші. Він може обмежитись до „гострого" протесту, а може навіть піти і дальше, на що певно буде натискати Гітлер. Та щоб не сталось, не знищить тих користей, що їх осягнули Обєднані Держави через заняття Мадаґаскару британськими силами.

Вистарчить поглянути на мапу, щоб відразу побачити, що біля Мадаґаскару проходять ті численні кораблі, що довозять з Анґлії й Злучених Держав військо й воєнні матеріяли до Індії, Сирії Ірану і Іраку, себто до тих територій, що відгравтимуть внедовзі незвичайно важну ролю, якщоб Гітлер спробував іти з України на Кавказ. А про Індію то вже й не говорити. Цеж „корона" британської імперії! Супроти того, що сталось на Малайськім півострові й що діється у Бурмі, Анґлія мусить бути незвичайно обережна щодо всього, що відносилося до забезпеки оборони Індії. Тут уже не може зайти ніякий промах, бо це відбулосяб уже фатально на дальшому веденню війни. Отже це цілком природне, що сама стратеґія вимагає від Обєднаних Держав, що Мадаґаскар був у їхніх руках. Щодо цього вибила тепер остання година. Не булаб зробила цього Анґлія, то одного дня булаб розійшлась по світі вістка, що Мадаґаскар є уже в руках Японії.

Ще треба зазначити, що Злучені Держави, за яких згодою Анґлія заняла Мадаґаскар, виразно заявили, що цей острів по війні назад відійде до Франції. А можливо, що станеться це навіть ще й підчас війни, як тільки воєнні обставини на це дозволять. З того виходить, що Обєднані Держави не мають найменшого наміру зашкодити Франції. Іде тут тільки про охорону воєнних інтересів Обєднаних Держав. Про те, щоб Мадаґаскар не став ворогом, впавши жертвою японського нападу. Це повинен зрозуміти не тільки французький нарід, але й уряд у Віші. Нарід, думаємо, певно це розуміє, але як буде з урядом, не знати.

Кров за Рідний Край

Ще донедавна кров за свій рідний край проливали лише вояки на фронті. Нині проливають вже кров і цивільні громадяни, які гинуть по містах і селах, від ворожих бомб.

Але, як повчає нас Американський Червоний Хрест, „віддати кров за свій нарід" можна нині не лише в стрілецьких окопах, евентуально поза фронтом від ворожої бомби, а можна також „віддати кров за свій нарід „в буквальнім розумінні, себто, можна піти до медичного пункту Американського Червоного Хреста і там віддати певну частину своєї крови для ранених на фронті. Їхня кров спливає там від поранень зазнаних від ворожої зброї. Щоб заповнити їхні жили новою кровю, треба влити в них крови з якогось іншого чоловіка.

Модерна медицина придумала спосіб, що людську кров можна заморожувати, консервувати і перевозити на далеку віддаль, щоб там влити її в жили іншого чоловіка. Для війни це дуже велике відкриття. Бо велика скільність ранених вояків, заки дістанеться до перевязкового пункту, тратить по дорозі стільки крови, що від цього вмірає. В минулій війні, та в усіх попередних війнах, величезна скількість вояків вмирала в той спосіб. Нераз бувало, що розірвана одна артерія, через яку виплівала з вояка велика скількість крови, спричинювала смерть того вояка. Хоч сама собою рана була зовсім несмертельна.

Нині цьому можна зарадити. Але, щоб цьому зарадити треба чужої крови; відповідно означеної і законсервованої. Ось тому саме нині Американський Червоний Хрест так гаряче до всіх апелює, щоб голосились до його пунктів та віддавали певну частину своєї крови для тих, що в дійснім змагу кервавляться на фронті.

Магазинів крови потрібно також для цивільного населення, бо після всякої правдоподібности ворожі літаки будуть бомбардувати й американські міста та будуть розривати цивільних людей. Не виключене, що той громадянин, який нині віддасть певну скількість своєї крови, опісля, як поранить його ворожа бомба, дістане ту саму частину крови назад у свої жили. Є навіть певна можливість, що в його тіло повернеться деякий атом власної крови. Бо, як сказано, кров є сортована і поділена на ріжні ґатунки.

Ось з тих то причин кожний громадянин і громадянка, в здоровім віці, повинні удаватись до пунктів Американського Червоного Хреста і поставити себе до диспозиції його медичних чинників. Заки ті чинники рішать, чи чиясь кров добра, чи стан здоровля даної особи дозволяє на те, щоб певну частину крови з неї відняти — вони переведуть добрі оглядини. Нема обави, що вони можуть когось оскорбити.

Нині війна ведеться на тотальний лад. В ній беруть активну участь всі шари суспільности, від дітей і жінок, до старців включно. Нема майже ні одної такої ділянки, якої активність не відбиласяб додатно, чи відємно, на веденні війни. З другого боку нема такої особи, яка не булаб особисто діткнена, якщоб американським збройним силам прийшлось зазнати поразки. В буквальнім розумінні всі ми боремось не лише за нашу батьківщину, яка в декого може мати здебільша абстрактне нереальні поняття, але боремось за себе самих, за наших дітей. Боремось за наші матеріяльні здобутки за наші маєтки, за наш рівень життя, за наше свободолюбне американське життя. Поразка принеслаб нам усім і нашим дітям цілковиту матеріяльну руїну. Поразка поважно загрозилаб нашому фізичному існуванні. Якtеж нашому духовному розвоєви.

Це не жарти. Хто байдуже відноситься до воєнних зусиль, чи навіть нишком говорить, що йому байдуже хто виграє — не здає собі справи з того, що він є своїм власним ворогом і для себе самого бажає нещастя, терпінь, нужди і погуби. Бо доля цілого краю є зложена в однім човні. Той човен вдержиться на поверхні лише тоді, коли наші збройні сили вийдуть переможними в конфлікті з ворогами.

Цей факт повинен кожнього заставляти працювати, коли вже не для батьківщини, то для себе самого. Коли для когось чуже поняття патріотизму й ідеалізму, він повинен все мати на увазі своє власне тіло, свій власний маєток, грошеві надбання, і ту суспільну свободу, якою втішається. Коли він хоче це все рятувати, мусить працювати для воєнної перемоги.

А коли хоче врятувати своє життя перед можливою смертю від упливу крови, мусить вже тепер зложити в дотичних медичних пунктах частину своєї крови. Все це не лиш „для інших", але для себе самого. Бо уявім собі, що внаслідок браку якогось ґатунку крови не можна було порятувати раненого, і він згинув з упливу крови. Хіба вина тут не буде всіх тих осіб, включаючи раненого, що у свій час не виконали патріотичного й водночас для себе потрібного, обовязку та власними мірками заздалегідь не створили більших резервів крови?

Про прикру годину треба думати наперед. Нині треба про це думати й не відволікаючи піти до медичного пункту Американського Червоного Хреста і віддати мірку своєї крови.

Важка Втрата, Але й Наука

Нема чого згадувати без потреби давні помилки. Тому і не багато розписуються тепер про те, чому саме пішло так зле Анґлії в Бурмі. Проте воєнні події на Малайськім півострові й в Бурмі вже відбили глибокі сліди на відношенню Анґлії до тих країв. Загально признають теж і в Анґлії, що давні кольоніяльні методи, що не були на тих землях цілковито викорінені, були в многім причиною, що британські й китайські війська, що боролись там дійсно по геройськи, були змушені, не зважаючи на те все, раз-у-раз відступати, маючи до діла не так з ворогом у фронтовій лінії, як з місцевим населенням, що падало жертвою японської пропаґанди, що використовувала давні помилки. Ось тим треба собі пояснити в першу чергу британські невдачі в Бурмі, зокрема втрату контролі над Бурменським шляхом, себто тим, яким ішла американська і британська допомога демократичному Китаєви Чянґ-Кай-шека.

Очевидно, що по війні настане новий лад теж і в Бурмі. Та наразі так є, що Чянґ-Кай-шек знайшовся тепер у важкому положенню, бо японці зможуть розпочати з Бурми новий наступ на Китай, щоб таким способом зліквідувати війну з ним і його „спацифікувати". Загроза Китаєви лежить не в тому, що йому може забракнути охочих далі воювати і боронити свій край. Ні не забракне йому духа та завзяття вести війну так довго, поки не визволиться Китай зпід японської окупації. Іде тут про воєнне знаряддя, про літаки, ґазоліну, лікарську допомогу і т. п. А достава цього може бути тепер на довший час перервана. Вправді розбудовується новий шлях, але це забере часу.

Злучені Держави таке положення вже давно пердбачили. Вони і заявили, що дадуть гроші й техніків та матеріяли, щоб той новий шлях чимскорше скінчити. Це треба робити Америці теж і в власнім інтересі, бо американський конфлікт з Японією щойно почався, а Китаю буде дуже треба в тому часі, коли Америка зачне завдавати Японії рішальні удари, а вони наступлять з ріжних боків.

Події в Бурмі можуть теж вплинути відємно і на Індію. І тим навіть пояснюють ось те вперте настоювання на пасивний опір, що його проповідником є Ґанді. Кажуть, що ця пропаґанда таки не малаб успіху, якби в Бурмі було пішло інакше. Та Індія така велика, що Анґлія може виставити там велику армію з одних тільки магометан, не звертаючи уваги на опір гіндусів. Отже з цього боку нема небезпеки, а крім того так є, що й гіндуси готові боротись. Наразі вони використовують теперішнє критичне положення на те, щоб добути для Індії якнайбільші права, згл. повну незалежність. Але інакше буде, як Японія посягне по Індію. Та якби не було, Анґлії й Америці тепер дуже залежить на тому, щоб впливи Японії не знаходили прихильників теж і в Індії, та щоб вона станула проти Японії так само, як це робить Китай з ЧянґКайшеком.

ПРОТИ ЗАРОБКІВ „НА ВСІ БОКИ".

ВАШИНҐТОН. — Урядові доходження виявили, що мисис Анна М. Розенберґ, що є в Ню Йорку окружним директором Сошел Секюриті Борд, за що побирала річну платню в сумі $7,500, заробляла ще в тому самому часі в Мейсі й деінде $36,000 річно, державчи в своїх руках два федеральні джаби. Таке не буде дозволене для тих, що займають урядові пости.

Август Стріндберґ.

„Ромео й Юлія"

Як прийшов додому вечором із нотами в руці сказав до жінки:

— Знаєш що, заграймо по вечері в чотири руки.

— Може маєш щось нового? — спитала.

— Так. Я купив „Ромеа і Юлію". Ти ще не знаєш того?

— Щож знову! Знаю, самособою, що знаю, лише я не є певна, чи воно вдасться мені...

— Кажу тобі, то щось дуже гарне! Воно ділає на мене наче мрії молодих літ, хоч — признаюся тобі — я чув це всего раз — і то тому двацять літ.

Після вечері, як уже дітей поклали спати і в хаті царила тишина, чоловік засвітив ліхтарі на пяніні. Відчитав на голос гарно вилітоґрафований напис: „Ромео і Юлія".

— Це найгарніша з Ґунодових композицій і я ні на хвилиночку не сумніваюся, що — найдрудніша...

Жінка, як звичайно взяла перший голос. Зачали Д-дур, — чотири чверти такту — й Алеґро джусто.

— Правда, що гарне? — сказав після відіграння увертюри.

— Певно, — відповіла, хоч видно було, що не зовсім погоджується з чоловіком.

— Добре, візьмемо Марсіялю — сказав чоловік — вона дуже гарна. Пригадую собі ті величаві хори з Королівського Театру, як іще жив Єдерман.

Почався Марш.

— А що, чи не чудове? — спитав із тріюмфом, начеб він сам написав „Ромеа і Юлію".

— А я гадаю, що воно подобає на гру на сурмах... — відповіла жінка.

Тут чоловікова честь і почуття музики сильно нарушилися, тому взявся незамітно шукати Місячну Арію в четвертій дії. Вкінці надибав Арію, на сопран. Вона здавалася йому відповідною.

І почав наново:

— Трам, трам, трам — трам, трам, трам — так звучить бас. Він дуже легкий.

— Чи знаєш, — відповіла, — ціла ця мельодія здається мені слабонькою...

Чоловіка це зовсім спантеличило, тому погоджується з тим, одначе таким тоном, начеб признавав лише музичну іґнорацію ляїка.

— Зрештою я ствердила це вже досить давно — додала жінка.

— Я також гадаю, що це трохи старосвітське!

— Та щоби Ґуно так скоро постарівся, це вже направду дивне! — запримітив півголосом. — То не хочеш уже більше грати? А може заграємо ще Каватіну й терцет. Вони мені пригадують співачку Міхаеліс, знаєш вона була божеська!

Всеж таки як відіграли цей твір, почувся зовсім пригноблений, відложив ноти із шумом, наче хотів ними замкнути ворота минувшини.

— Можеб ми випили по склянці пива? — спитав нараз.

Сіли при столі та налили собі по склянці.

— Це дійсно цікаве, — говорив він — й доволі тяжко повірити цьому, що ми аж так постарілися! Я постарівся на весь той час, який нас ділить від хвилини вистави „Ромеа і Юлії"! Саме двацять літ минає, як я пізнав цю оперу. Я став саме тоді студентом, мав нових приятелів, бачив перед собою ясну будучину. Головнож пригадую собі той вечір, як із вусиками, що щойно засіялися, в студентських шапочках, я, Фердинанд і Пилип пішли на оперу.

Кілька літ перед тим пізнали ми „Фавста" й відтоді були великими обожателями Ґунода. Та щойно „Ромео" перевищив наші сподівання, ця музика стерла нас просто на порох. Нині ті оба мої товариші вже не жиють... Фердинанд, який здобув найвищий щабель в урядничій ерархії, помер на становищі міністерського секретаря. Пилип, як кандидат медицини, а я хотів би вмерти міністром. Та мушу погодитися з тим, що покищо виконуватиму обовязки авдитора... Як ті роки минають! І ніхто навіть не може того запримітити! Щоправда я запримітив ріжницю в мойому зорі та й те, що я вже трохи посивів. Та я ніколи не думав би, що... такий короткий простір часу ділить нас від цвинтаря...

— Так, так, мій любий, ми постарілися не на жарти. Колиб ти хотів, міг би ти був уже давно запримітити хочби по наших дітях ну тай хочби по мені, яка також постарілася немало — чого ти, зрештою, ніколи не хочеш сказати мені...

— Не розумію, як ти можеш говорити щось такого!

— Чому? Таж ти добре знаєш, що й ти постарівся тай я споганіла, що аж лячно, бо волосся мені дуже повипадало і передні зуби мусітиму сказати повиривати...

— Правда, та мусиш признати, моя люба, що нині ніщо довго не триває — перебив чоловік. — Тепер навіть — як знаєш — старіються люди значно скорше, ніж колись. У мого батька грали Гайдна та Моцарта ще довго, заки Ґуно прийшов на світ.. А нині... нині вже вважають Ґунода перестарілим! Це просто страшне, що ідеал моєї молодости міг зійти на таке — так нараз! Як страшне прикро чоловікові почутися нараз таким дуже старим!

Устав, сів при пяніні, взяв ноти, став перелистовувати. Потім узяв ніби - шукати в шуфляді малого бюрка якогось волосся, що там було сховане на спомин, засушених цвітів, чи їх стяжечок...

Очі впялив у чорні окладинки нот, що тепер виглядали його малими птахами, які скачуть по сталевих кратах тут і там, із долу нагору та назад. Попробував іще раз разом із ними виспівати шепотіння весни, любовні слова та радісні звуки з тих рожевих юних днів, одначе те все здавалося йому таке чуже в порівнянні з тим золотим віком молодости, нині зарослим бурянами! На жаль, воно так. Струни вкрив пил, середина пяніна розсохлася; сукно зужите.

Глибоке зітхання вирвалося йому з уст, пролетіло по хаті наче з порожніх грудей видерте тай знову царила тишина.

Наразі відізвався чоловік:

— Та найцікавіше, що того чудового прольоґа нема в цьому зшитку. Був це, коли не помиляюся, прольоґ із акомпаніяментом арфи й хору.

Став трелювати мельодію, що гналася наче ґірський струмок у провалля. Тон лучиться тут із тоном, лице прояснюється йому, уста всміхаються, морщини на чолі зникають. Руки падають на клявіші, а вони нараз прегарно, сильно, радо й по юнацьки видають чудові тони... Сильний мужеський голос співає басову партію. Жінка пробуджується з тяжких думок, що пригнітали її, вслухується, глядить очима, замряченими від сльоз і питається зачудована:

— Що це?

— Ромео і Юлія! Наш „Ромео"...

Встає з крісла та ставить ноти перед счудованою жінкою.

— Диви! — каже — то був

(Продовження на стороні 4.)

НА РІЖНІ ТЕМИ

ВІДЗНАЧИЛИ.

Тростіси Колумбійського університету в Ню Йорку, роздаючи нагороди з фонду Пуліцера, призначені за найкращі праці з ріжних ділянок журналістики й літератури, призначили нагороду за найкращу суспільну службу часописі „Лос Анджелес Тамс".

Нагороду призначено на тій основі, що мовляв „Лос Анджелес Таймс" у минулому році зробила „найбільше безінтересовну й заслугуючу на признання службу, якої могла доконати ґазета", а „зробила це своєю успішною кампанією, яка в своїм висліді вияснила й утвердила для всіх американських ґазет право свобідної преси, як ґарантоване конституцією".

Кампанія, котра дала нагоду „Лос Анджелес Таймсові" доконати свою замітну службу, повстала з того, що та ґазета подала свої думки про остаточні присуди суду. За те її потягнено до судової відповідальности й її поступок названо погордою до суду. Нижчі суди признали й ґазету й її редактора винуватими, але ґазета віднеслася зо справою до найвищого суду Злучених Держав і там справу виграла.

В ЧОМУ ГРОМАДСЬКА СЛУЖБА?

Можна собі уявити, що сталося би, якби так та ґазета не мала стільки витривалости, щоби процесувати справу до остаточного кінця, якби так наприклад вона не захотіла видавати кількадесять тисяч долярів на процесування справи перед найвищим судом краю. Тоді нині всі ґазети були би такого переконання, що ґазеті в Америці не вільно висказувати своєї опінії про судові присуди.

Довівши справу до вирішення перед найвищим сутом краю, „Лос Анджелес Таймс" утвердила право висказувати опінію про судові присуди передовсім для себе самої.

За свою службу вона тепер дістала медалю вартости 500 долярів. Міг би хтось сказати, що ґазета видала на процес вола, аби випроцесувати сливку. Та тростіси фундації Пулицера дивляться на справу інакше: вони признають ґазеті нагороду за громадську прислугу. Мовляв, своїм процесом ґазета утвердила право для всеї преси.

ПРО СЕБЕ.

Коли тростіси фундації Пулицера дають нагороду „Лос Анджелес Таймсові" за його заслугу коло затвердження для всеї преси права свобідного висказу опінії навіть про судові присуди, і як вони надають нагороди поодиноким ґазетярам за ріжні досяги на полі ґазетярства, деякі інші ґазети говорять гарні річи про себе самі.

Наприклад часопис „Демократ" у Імасі, Савт Каролайна, пише про себе:

„Одинокий часопис у повіті Гемптон. Має найбільшу платну циркуляцію й оголошення".

Забув видно савт-каролайнський „демократ", що одинокий часопис не може бути найбільше почитним ні найбільше популярним. На це треба би принаймні трьох часописів.

ПРАВО?

Коли йде за висказування опінії про судові присуди, оречення й опінії, то чи можна дивуватися ґазеті, що хоче висказати свою опінію проти недавний осуд одного флоридського судді, що мовляв Демократична Партія Флориди має право обмежувати своє членство до білих людей?

Чи треба би покарати ґазету, яка наприклад спиталася би того суддю, чи не противиться його оречення американській політичній системі або засадам рівности рас, ґарантованих у конституції?

ВГАДАЛА.

Пише Аліс Ліоне Мовтс у відомім тижневику Колієрса про Росію. Називає свою статтю: „Росія неценэурована".

Між іншим авторка старається пояснити американцям, чому це треба приписати, що совети так добре опираються німцям. Справа дійсно цікава. І Мовта має для питання глибоке пояснення: мовляв, люди так привикли до біди в Росії, що війна їм не робить ріжниці.

Це мені пригадує на ту кухарку, що дерла шкіру з живих пискорів, а як її донечка противилася тому, вспокоювала її: „Не журися, доню, пискорами. Якби з нас шкіру живцем дерли, це нас боліло би. Але не пискорів. З них шкіру здавна друть, з дідапрадіда, то вони й до того привикли".

А ЯКБИ ТАК ВІН НЕ ВІРИВ.

До ґазети „Тампа Морнинґ Трибюн" написав один читач листа, в котрому признається до своєї радости зприводу японського нападу на Перл Гарбор:

„Я радий, що я вірю, що Бог є проти народу, який починає війну в неділю, як цього допустилася Японія".

Це мені нагадує на одну побожну сваху, що осуджувала свого сусіда за те, що свою жінку бив у неділю. Якби сусід навіть був післав жінку до шпиталю, але наприклад у пятницю, був би в своєї сусідки золотим чоловіком.

ВІН І БОГ.

Зрештою ця радість людини, яка вірить, що Бог є якраз такий, як вона вірить, теж заслугує на подив.

І не підозріває, що може Бог зовсім не є таким, яким вона Його створила.

Це в дечому пригадує на характеристику анґлійського письменника Бернарда Шо іншим анґлійським письменником:

„Це справді відсвіжує чоловіка, коли подивитися, як Шо вірить у себе, в ті часи, коли так багато людей не вірить у ніякого Бога".

Цей дописувач до Тампійського „Трибюну" зрештою нагадує подекуди образ царства небесного, змальованого одним американським карикатуристом, мовляв, після зображення Бернарда Шо. Змальована там була передовсім Св. Трійця, при чому й Бог Отець і Бог Син і навіть Бог Дух Святий це все були Бернарди Шо, той самий Бернард Шо, з певними модифікаціями. Поза Трійцею й Богородиця й ангели й святі це все були Бернарди Шо.

ПРОТИВЕНСТВА.

У своїм зошиті з 30. березня „Сошел Джостис", нічого не кажучи про те, як вона саботажувала всі заходи уряду коло зброєння Америки, приписувала неприготовання Америки в вину „Гопкинсам, Френкфуртерам і червоним унутрі уряду".

Одна південна ґазета наводить як примір настрою серед муринів у південних стейтах таку розмову: „Чи ти готов, Сем, піти на війну?"

„Я ні", каже другий. „Я не готов, але, я радо піду не готов".

Домашній Фронт

ЧОМУ, ЯК І ЩО ПІДЛЯГАЄ НОВІЙ РЕҐУЛЯЦІЇ ЦІН НА ЧАС ВІЙНИ.

Америка знайшла необхідним завести певну сувору контролю цін на міліони предметів, щоби спинити швидко зростаючий зріст коштів прожитку. Чинші також мають бути контрольовані в багатьох частинах країни.

Американський нарід знає, що ці міри є необхідні. Вони уявляють з себе ґарантію проти зростаючих видатків на життя.

Питання: Чому видано розпорядження про загальну реґуляцію максимальних цін?

Відповідь: Ця реґуляція є воєнною мірою для спинення дальшого зросту видатків на життя та інших цін.

П. Чому ціни підносяться?

В. Провадження війни вимагає величезних видатків на зброєння та переведення тисячів фабрик з продукції цивільних товарів на продукцію воєнних. В наслідок того зростає заробітна платня, але зменшується продукція цивільних речей. Таким чином попит на ті речі збільшується, запаси речей зменшуються. В наслідок того ціни ростуть.

П. Які ціни підпадають реґуляції?

В. Майже всі ціни, які вимагають торговці дрібного й гуртового продажу, фабриканти та продуценти сирівців. Єдиним важним виключенням є певні харчові продукти.

П. Якими є встановлені ціни?

В. Загально, найвищі ціни, які вимагали окремі продавці протягом березня 1942. року.

П. Від коли починається затвердження цін?

В. Для товарів дрібного продажу затвердження починається з днем 18. травня 1942. року. Для послуг окремим особам затвердження цін почнеться 1. липня 1942. Для продажу фабрикантами, продуцентами, гуртовщиками та за послуги, уділені індустріяльним консумерам, затвердження стає в силі з днем 11. травня 1942.

П. Чи будуть встановлені однакові ціни у всіх крамницях на ті самі речі?

В. Ні. Загально, затверджена ціна є найвища, за яку кожна крамниця продавала певну річ протягом березня. Максимальна ціна буде ріжна в ріжних крамницях, так як були ріжні ціни в ріжних крамницях протягом березня.

П. Чи можуть рахувати ціни менші від встановлених?

В. Так, продавець може продавати за нижчі ціни, як схоче. Але він не може рахувати на одного цента більше від затвердженої ціни. Бож завданням цілої акції є — спинити зріст цін.

П. Яка акція провадиться відносно чиншів?

В. Бюро Адміністрації Цін визначило 323 місцевости як „оборонно-чиншові райони" та поробило перші кроки; щоби спинити зріст чиншів за помешкання в тих районах.

П. Як господиня пізнає, які є максимальні ціни?

В. Реґуляції підлягають коло 100 найважніших ґруп предметів першої необхідности для пересічної родини. Кожний дрібний продавець після 18. травня має виставити список максимальних цін на ті предмети.

П. А як відносно цін на товари, які не є в списку першої необхідности?

В. До 1. липня господиня має питати продавця, які його максимальні ціни. Після 1. липня дрібний продавець повинен мати виготовлений список найвищих цін на всі товари або послуги, які він рахував протягом березня. Той список продавець має показати кожному, хто того зажадає.

П. Що має робити господиня, коли вона думає, що ціна, яку від неї вимагає продавець, є більша ніж максимальна?

В. Вона повинна просити пояснення ціни. Якщо те пояснення не задовольнить її і вона все ще буде думати, що від неї вимагають ціну вищу від леґальної, вона повинна подати про те до найближчої Комісії Воєнних Цін і Пайкування при Офісі Адміністрації Цін, або до найближчої місцевої комісії.

П. Як господиня може дістати підтвердження того, скільки вона заплатила, щоби могла точно порівняти з цінами в березні?

В. Кожна крамниця, на вимогу покупця, повинна дати листок з датою, імям та адресою крамниці, з зазначенням проданої речі та її ціни.

П. На які предмети встановлено затвердження цін?

В. Фактично на кожну річ, що потрібна для життя і праці в Америці. Включені основні предмети першої необхідности — одяг, текстильні товари, паливо, меблі, більшість харчових продуктів, залізні вироби, прилади, тютюн, медичні й туалетні речі. Щодо фабричних виробів, то розпорядження про ціни відносяться фактично до всіх виробів, які ще не були під контролею.

П. Але чи є які виключення?

В. Так, деякі виключення необхідні. Наприклад, закон про контролю цін з 1942. року, яким надається право контролювати ціни Адміністрації Контролі Цін, не дозволяє адміністраторови встановляти обмеження на ціни сільськогосподарських виробів, які продаються нижче паритетної ціни. Закон також виключає газети, журнали, оплати до театрів та на залізницях і автобусах. Зогляду на надзвичайні трудноці розпорадженням не підлягають: свіжа риба, свіжі овочі й городина, старі марки й монети та предмети мистецтва. Сирові сільсько-господарські товари, як пшениця, не підлягають обмеженню, але вироби з тих сирівців, що доходять до споживача, як наприклад хліб, є під контролею.

П. Чи є обмеження цін на харчі й напитки в ресторанах?

В. Ні, вони також виключені. Якість їжі, її приготовлення й обслуга, а також кількість і якість напитків, є настільки ріжноманітними, що введення обмеження продажу цього роду речей було би надзвичайно утрудненим. Одначе припускають, що коли кошти ведення ресторану будуть значно усталені, не буде підстави, або дуже мала, для піднесення цін. До тогож велика конкуренція в цій галузі буде стримувати ціни.

П. А як відносно послуг? Чи є обмеження в оплатах за прання, за чищення одягу, кравцям, майстерням за направку авт, радіо, за перехования річей і тому подібне?

В. Так, встановляється обмеження на ті дрібні послуги, що стосуються речей. Але чисто персональні обслуги, сальони краси, голярні виключаються зпід контролі.

П. Нерухоме майно також обмежується?

В. Ні, продаж землі і будинків не підлягає контролі цін.

П. Чи є яка можливість допомогти продавцеві, коли особливі обставини спричиняють поважні трудноці?

В. Так. Якщо продавець побачить, що його максимальні ціни є надзвичайно низькі в порівнанні з пересічними максимальними цінами на ті самі речі чи послуги, він може подати прохання до Офісу Адміністрації Цін про полегчення. Процедура подавання таких прохань внедовзі буде встановлена адміністратором і подана до відома. Якщо максимальні ціни на товари у одного продавця відповідають максимальним цінам інших дрібних продавців, але вони як ґрупа мають дуже малий прибуток, або й зовсім ніякого, чи їм приходиться продавати з втратою, продавець негайно повинен написати до Відділу Дрібного Торгу й Послуг при Офісі Адміністрації Цін, Вашингтон, Д. К., та подати факти.

П. Як може бути уділена така поміч?

В. В наслідок „відтягнення назад" фабричних і гуртових цін наказом Офісу Адміністрації Цін.

П. Які є постанови щодо лайсенсів на крамницю?

В. Кожна крамниця дрібного і гуртового продажу автоматично є управнена продавати згідно з загальним розпорядженням про максимальні ціни від встановленого дня і кожна нова крамниця автоматично дістає лайсенс.

П. Яке завдання має лайсенс?

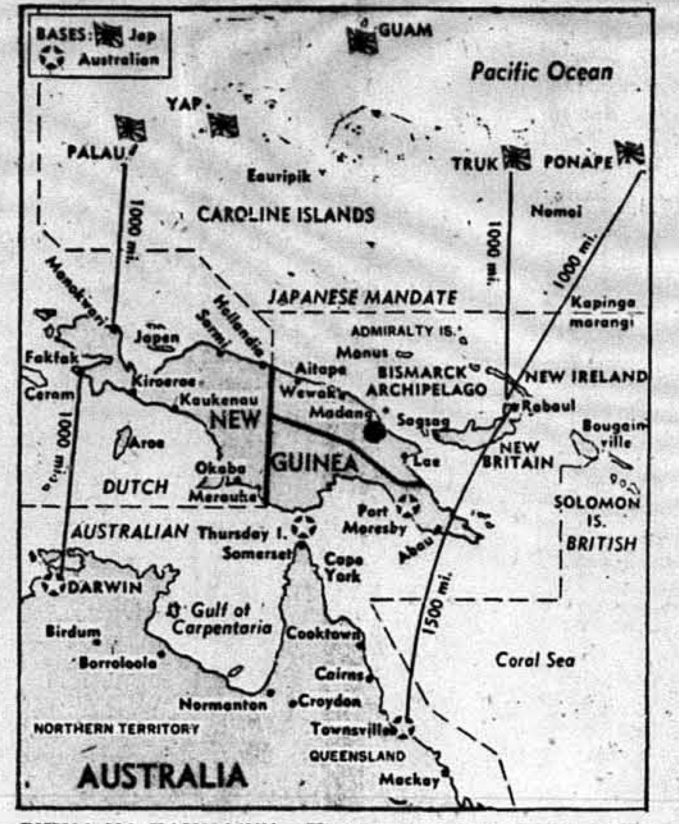
В. Лайсенс дає Офісови Адміністрації Цін основу для акції проти крамниці, яка відмовляється підлягати розпорядженням про ціни.

П. Яка акція проти них може бути пронята?

В. Офіс Адміністрації Цін може домагатися в суді відібрання аж до 12 місяців лайсенсу тій крамниці, яка після одержаної перестороги, порушує розпорядження Офісу. Без лайсенсу крамниця не може оперувати.

П. Чи є які інші кари за порушення?

В. Так. За порушення певних розпоряджень може бути присуджена грошева кара до $5,000, або увязнення до одного року, або одне й друге.

ВІЙНА НА ПАЦИФІКУ.—Припущення, що японці задумують повести кампанію проти Австралії, підтверджують вістки про появу японських літаків над Тавнсвилом, на північному побережі Австралії. Порт Морсбі, на Новій Ґвінеї, знову бомбардовано.

ЧОТИРИ НА ГОДИНУ.—Чотири воєнні кораблі типу дістроєрів опущено на воду протягом 55 хвилин з фльотних доків у Карні, Ню Джерзі. Їх викінчено протягом 7—9 місяців.

ТРОШКА ГУМОРУ

Польський публіцист Іґнац Матушевскі в „Новим Сьвеце" з 4. травня ц. р. пише: „Трудно — хто будує дім, той мусить зачинати від фундаментів. Фундаментом будови Середньої Европи є Польща, подобається це кому, чи ні".

Чи бачили ви таку чудасію? Виходить, що будова Середньої Европи сто літ стояла без фундаментів! І ми про це не знали.

ПАЙКУВАННЯ ЦУКОРКІВ.

ЛОНДОН. — Британський уряд порішив паювати цукорки і видавати їх на картки. Робітники нарікали, що коли вони по праці вийдуть з фабрики, то цукорки по крамницях вже випродані.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Попрощали найкращого члена.

В неділю, 19. квітня Український Національний Хор „Думка" відбував пробу до виступу в опереті „Запорожець за Дунаєм". Проба відбувалася як звичайно: „...ще раз звідти", або „... ще раз з початку", як то звичайно кожний диригент мусить робити, коли хоче вивчити пісню якслід. Та не про саму пробу я намірився писати, а хочу писати про те, що ця проба, думаю, останє на довгий час в памяті кожному і кожній з членів хору. При закінченню диригент хору, п. Іван Атаманець, попросив усіх, ще на кілька хвилин залишитися на місцях.

Запанувала тишина на залі. По хвилині мовчанки п. Атаманець повідомив присутних, що один із членів хору відїздить дня 21. квітня до морської повітряної фльоти. Цим членом є п. Богдан Атаманець, щирий і активний член хору, а при цім, одинокий син нашого диригента. Пан Атаманець попрощав його як заслуженого члена хору, а відтак попрощав його ще й так, як прощає батько одинокого сина, який іде боротися за свободу і волю рідної країни і прибраної його батьком батьківщини, що іде боротися за краще завтра грядущих поколінь, а при тім і за кращу долю того українського народу, з якого походить.

Здається, що та прощальна промова батька остане на все в серцях присутних членів, бо разом з батьком прощали Богдана усі члени. Прощали його з глибокими почуваннями батько й мати (пані Надія Атаманець) та всі члени.

По прощальній промові диригента-батька, попрощала Богдана короткою та щирою промовою енергійна і всіми люблена предсідниця хору „Думка", пані Ольга Довгань, по чім вручила Богданови скромний дарунок на памятку від хору.

Молодий Атаманець принняв дарунок, подякував щиро, та запевнив усіх членів, що деб його судьба не кинула, він все духом буде при нас. Хотів ще щось сказати, та одначе і йому зі зворушення заблестіла сльозинка на очах і він лише попросив, щоб хор на прощання заспівав йому улюблену пісню „Бють Пороги" (укладу Давидовського). І знова запанувала тишина на хвилинку. Поглянеш кругом, а у кожного і кожної блистить сльозина на очах і сам собі не віриш, що і у тебе — те саме діється. Тишину перервав грімкий акорд піяна (при піяні наша молода і багато надійна піяністка, панна Стефанія Андрусевич). Ціла інтродукція якось лунала інакше, як коли перед тим, я по цім і ввесь хор співав цю пісню якось інакше, ніби більше з життям, а ще більше з чуттям, як ніколи перед тим. Співали, бож це улюблена пісня кожного хориста і хористки, як і Богдана, який може в останнє хоче її почути... Та ні! Це не в останнє! Вірю, що Богдан вернеться і не раз буде цю пісню разом з нами співати, а коли наш дотеперішний диригент (а його батько) зможеться, — Богдан ще займе батькове місце і буде провадити велике діло, почате і проваджене його невтомним батьком на протязі 16 літ.

Ще слід зазначити, що п. Богдан Атаманець є також членом Українського Народного Союзу. Як родичі є гордими з того, що мають доброго сина, так і організація, до якої він належить, є гордою, що має в своїх рядах таких членів.

Тож Богдане! Прийми від усіх хористів хору „Думка" ще раз щиро-сердешне — Прощай! Всі ми, на кожній пробі і на кожнім виступі будемо відчувати Твою відсутність. Бажаємо Тобі якнайкращих успіхів і слави та скорого і щасливого повороту.

Косенко-Сосновецький.

БАТААНСЬКІ ВТІКАЧІ.—Одна з останніх світлин, одержаних з півострова Батаану перед заняттям японцями, представляє невинні жертви боротьби: мати филипинка покидає з дітьми свій дім.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Добрий Союзовець — нова молода професійна сила.

Дня 27. квітня б. р. п. Мирослав Шпікула одержав ступінь „Бечелор оф Саєнс" — як електротехнік, від Карнеґійського Технольоґічного Інституту.

Тепер багато нашої молоді по всіх місцевостях кінчить вищі школи, тому і повища подія не булаб надзвичайним явищем; випадалоб поґратулювати молодому інжиніру та пожелати дальших, гарних успіхів. Одначе п. Мирослав Шпікула заслугує на спеціяльну увагу.

Є він сином Павла Шпікули, знаного союзового працьовника і батька численної родини. Вісім літ тому, підчас найчорнішої депресії укінчив він „гай скул" та не міг і мріяти про це, щоб піти на вищі студії до денної школи. Одначе Мирослав не дав за програне. Він записався до вечірної школи Карнеґійського Інституту на електротехнічний відділ. Вкоротці дістав заняття, і працював днями, а вечерами ходив до школи.

Мирослав виказав незвичайну здібність, і вже на третім році дістав повний „скалершіп" вечірньої школи, котрий вартує около $100 річно. Так він ходив до вечірної школи чотири вечері в тиждень через сім літ, а через повних пять літ держав „скалершіп". При тім працював він днями. Є він теж і секретарем найстаршого Союзового відділу в Пітсбурґу, себто Відділу ч. 53.

Минулого року факультет дав його повний „скалершіп" денної школи, що вартує $350 річно. Ось так цього року Мирослав дійняв своєї мети і зістав інжиніром.

І мило бачити в Американській пресі, як поміж чотириста призвіщами абсольвентів є теж і призвіще американського українця, що покінчив школу з відзначенням (ґреджюейтед віт гай ганорс). І те миле для нас, що можемо надіятись, що остане вінназавжди теж і щирим Союзовцем та вірним традиціям цього народу, з котрого крови він походить, так, як і його батько, та як і всі Шпікули в Америці.

Інж. Володимир Малевич.

НА СХОДІ БУДЕ МЕНШЕ ҐАЗОЛІНИ НА 50%.

ВАШИНҐТОН. — Східні стейти діставатимуть від 16. травня менше ґазоліни на яких 50%. Таке заявляє Рада Военної Продукції. З яких 10 міліонів мотористів буде мусіти обходитись кожний якими пять або шість ґальонами ґазоліни тижнево. Та ті, що їх служба конечна, діставатимуть ту скількість, яка потрібна. Заповідають теж зменшення нафти на опал по приватних домах. Зменшення буде на 50%.

„Ромео й Юлія"

(Докінчення зо сторони 2-гої)

„Ромео" наших вуйків і тіток, то був — читай тут — Беліні!О, то ми ще не такі старі!

Жінка глядить на густе, лискуче волосся трицять-літнього свого чоловіка. Глядить на його гладке чоло, на палкі очі, та говорить голосом таким урадуваним:

— Так, ти виглядаєш майже на... двацятьпять-літнього!

— А ти? Ти виглядаєш іще як молода дівчинка. То цей Беліні зробив із нас старих! Я також зараз подумав собі, що то не може бути, щоби ми так нараз постарілися...

— Ні, мій любий, то я перша подумала...

— Може бути, що то тому, що ти багато старша від мене!

— Алеж ні, це ти...

І дрочилися наче малі діти, хто з них старший, шукали собі на чолі морщин і сивого волосся, чого там зовсім не було...

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. „Дністер", від. 361., відбудуться в суботу, 9. травня, в год. 8. вечером, в церковній гали, 28 Іст 7. ул. в Ню Йорку. Взиваємо всіх членів, щоби як один точно на час прийшли на збори, щоби не очікувати годинами на вас. Прошу це зрозуміти, отже просимо прийти скорше, а не сидіти до пізної ночі. Будуть порушені дуже важні справи, а саме: закуплення бондів і значків. Коли хто закупив бонди, або буде купувати, то просимо реєструватися через Тов. „Дністер". Ще раз припоминаємо членам, щоби всі як один були присутні на кожних зборах. — За уряд: Ст. Ковальчук, предс.; Вол. Павлів рек. секр.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляємо членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176., що збори відбудуться 11. травня в годині 7. ввечір. На ці збори мають прийти всі члени і поплатити місячні вкладки, як теж взяти чеки дівіденди, бо секретар по хатах чеків носити не буде. Члени, що не прийдуть на збори і не поплатять вкладок, будуть суспендовані, а їх чеки будуть звернені до У. Н. Союзу. Памятайте, що чеків не будемо брати за вкладки. — С. Дзюрдзевич, предс.; П. Бабяк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367., відбудуться в вівторок, 12. травня, в год. 7:30 ввечір, в ґалі церковній. Просимо всіх членів бути на цих зборах, бо вже прийшли чеки-дівіденда і кожний повинен собі взяти на зборах. Уряд не може держати чеки місяцями, ані не буде розносити. Довжні члени повинні вже свої вкладки і належитости вирівнати. Також не забуваймо приєднувати нових членів до Союзу і Товариства. — За уряд: Мик. Сорохтей, П. Лиско, Р. Дмитрів.

БРОНКС, Н. Й. — Місячні збори Тов. Любов, від. 298., відбудуться в суботу, 9. травня, в годині 8. вечером, в гали 3861 — 3-та Евеня, Бронкс. Просимо членів і членкиць прийти на ці збори, бо маємо дуже багато важних справ до полагодження, а саме: баль, купно воєнних бондів і ін. Кожний член, що вже має бонди, повинен сказати урядові скільки їх має. Пригадуємо членам і членицям, що вже маємо чеки на дівіденду, які члени дістануть на цих зборах. — За уряд: М. Федосик, предс.; И. Сидор, секр.; Е. Гупало, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130., відбудуться в суботу 9. травня, в 8. годині ввечір, в церковній гали, 30 Іст 7. ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Ів. Серединський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. У. С. Стрільців, від. 44., повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, в церковній гали (Нюпорт Еве.), в годині 1:30 пополудні. Взиваємо всіх членів, щоб прийшли на збори і заплатили свої місячні вкладки та забрали чеки на дівіденду. — Л. Демчу,к секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 10. травня, в 12. год. в полудне, в салі церковній, при Оклей і Райс ул. Всі члени й членицці обовязані прийти на ці збори. Ті, що прийдуть отримають дівіденду. — Т. Шпікула, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234., відбудуться в суботу, 9. травня, в 8. годині ввечір, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон Стр. Просимо всіх членів прийти на час. — За уряд: С. Могила, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Мир, від. 324., відбудуться в суботу, 9. травня, в 8. годині ввечір, в Українській Громаді при 23-тій і Бравн ул. Всі члени повинні прийти на ці збори і забрати свої чеки на дівіденду. На цих зборах маємо важні справи до полагодження. Довгуючих іще раз напоминаємо, щоб вирівнали свої залеглости. — За уряд: О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Гр. Бучко, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори відділу 292. відбудуться в неділю, 10. травня, в годині 12:30, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. На ці збори обовязково повинні прийти всі члени, бо дістануть чеки на дівіденду. Звертаємо увагу, щоб члени при плаченню вкладок не давали тих чеків за вкладку. Хто не прийде на ці збори і не відбере чека, той буде мусів чекати до наступних зборів; нікому, крім членів, що не живуть у Дітройті, не висилаю чеків почтою. Шановні члени! Зачинається літний сезон і ви мало приходите на збори. На ці збори конечно треба прийти, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Пригадуємо тим членам, котрі чомусь залягають з вкладками, щоб були ласка заплатити вже в тім місяци. — В. Дідик, предс.; П. Кізел, секр. І. Андрусевич, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 75., відбудуться в неділю, 10. травня, точно в год. 1. пополудні, в галі У. Н. Дому при Мартін. Обовязком кожного є бути приявним на зборах і відобрати свою дівіденду. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали довг, щоб можна замкнути піврічні рахунки для контролі. — За уряд: Петро Костирка, Ів. Слупецький, Мих. Присташ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, в гали церковній, у годині 2. пополудні. Просимо всіх членкиць прийти на означений час, бо маємо важні справи до вирішення. На цих зборах роздамо чеки на дівіденди. Пригадуємо всім, що довгують, щоб прийшли на збори і вирівнали свої вкладки. Приєднуйте нових членів і вписуйте своїх дітей до У. Н. Союзу. — За уряд: Катерина Олексин, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 9. травня, в годині 8. ввечір, в укр. прав. гали, 675 Савт 19. ул. Просимо взяти участь у зборах. Будуть роздані членам дівіденди. Кожний член повинен платити свої вкладки на зборах кожного місяця. Довгуючі члени, що не заплатять своїх вкладок до 25., будуть суспендовані. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

АРТИСТИ-МАЛЯРІ!

Оголошуємо КОНКУРС на малювання церкви. Зголошення просимо слати на адресу: 102-3

ST. PETER'S and PAUL'S UKR. CATH. RECTORY,
198 Ontario Street, Cohoes, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 560. Круговоротний скок.

Як Вилієно кинув мотузком на те, щоб петлею схопити Зелю, дівчина рішилась на жахливий вчинок:

Вона випрямувала своє смукле тіло і з високого корабельного машта скочила вниз, в обійми темної води.

Морські розбишаки аж заніміли зо здивування. Вони ніколи ще не бачили такого очайдушного вчинку.

Вилієно закляв з цілої сили. Це зовсім помикитило його пляни. Він був певний, що Зеля пропаде в воді.